

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

YNVK ja YNVK Sihteeristö

Muistio
30.11.2023

VN/17618/2022 1/5
VN/17618/2022-TEM-52

TEM YRITTÄJYYDEN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS: III/2023

Aika	Torstai 30.11.2023 Klo 14:00-16:00
Paikka	Eteläesplanadi 10, Helsinki (oikeusministeriön tilat) 110 Julkisuus (ml. Microsoft Teams –kokous)
Osallistujat	Alivaltiosihteeri Petri Peltonen, työ- ja elinkeinoministeriö, (pj) Aluejohtaja Anna Karppinen, Finnvera Oyj Toimitusjohtaja Anne Kangas, Hoitokoti Päiväkumpu Oy Toimitusjohtaja Mikko Isotalo, Lujabetoni Oy Hallituksen jäsen Anne Niemi, Suomen Yrittäjät Toimitusjohtaja Tomi Lantto, Katri Antell Oy Toimitusjohtaja Eeva Kovanen, Kovanen Capital Oy Toimitusjohtaja Sami Ensio, Innofactor Oyj Toimitusjohtaja Pekka Hosio, Champion Door Oy Elinkeinonharjoittaja Heidi Hannus, Piha- ja Vihersuunnittelu Villa Garden Toimitusjohtaja Tuomas Pere, Pintos Oy Toimitusjohtaja Suvi Haimi, Sulapac Oy Toimitusjohtaja Johanna Ratia, Farmtools Oy Ylijohtaja Petri Lempinen, opetus- ja kulttuuriministeriö Lainsäädäntöneuvos Ilkka Harju, valtiovarainministeriö Professori Matti Muhos, Oulun Yliopiston Kerttu Saalasti Instituutti Professori Jarna Heinonen, Turun yliopisto Toimitusjohtaja Leena Perämäki, Into Seinäjoki Oy Startup and Network Manager Anne Turula, Business Finland Johtaja Petri Keränen, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus Johtaja Paula Miettinen, Helsingin kaupunki Yrityspalvelujohtaja ja työllisyys-koordinaattori Mika Stepanoff, Liedon kaupunki Neuvotteleva virkamies Jaana Lappi, työ- ja elinkeinoministeriö Kulttuuriasianneuvos Kirsi Kaunisharju, opetus- ja kulttuuriministeriö Johtava asiantuntija Anne Pesola, työ- ja elinkeinoministeriö Suunnittelija Jenny Jääskeläinen, työ- ja elinkeinoministeriö
Erikseen kutsuttuna	Alivaltiosihteeri Elina Pylkkänen, työ- ja elinkeinoministeriö

1. Kokouksen avaussanat, edellisen kokouksen muistio ja kokouksen asialista

Puheenjohtaja Petri Peltonen toivotti sekä läsnäolijat että Teamsin kautta osallistujat tervetulleiksi.

TEM:n ministerit ovat lupautuneet mukaan neuvottelukunnan kokouksiin seuraavasti: elinkeinoministeri Rydman osallistuu neuvottelukunnan kokoukseen, joka pidetään 16.2.2024 ja työministeri Satonen 16.5.2024 pidettävään kokoukseen. Ministereiden Rydmanin ja Satosen aikatauluista johtuen on neuvottelukunnan kokousaikoja jouduttu hieman muokkaamaan. Ensi vuoden syyskuun ja marraskuun 2024 kokousten ajankohdat ovat ennallaan.

Yrittäjyyden neuvottelukunnan tulevat kokousajat

I/2024: **pe 16.2. klo 11-13** (ministeri Rydmanin aikataulun mukaisesti), *hybridikokous*

II/2024: **to 16.5. klo 9-11** (ministeri Satosen aikataulun mukaisesti), *hybridikokous*

III/2024: **ke 11.9. klo 14-16**, *läsnäkokous*

IV/2024: **ke 27.11. klo 14-16**, *hybridikokous*

Jatkossa voidaan kysyä myös muita ministereitä neuvottelukunnan kokouksiin.

Neuvottelukunnan kokoonpanoon on tulossa muutoksia. TEM tulee myöhemmin tekemään muutospäätöksen, jossa samalla todetaan siihen mennessä tulleet jäsenmuutokset.

Neuvottelukunnan ajankohtaisena nostona Jaana Lappi esitteli neuvottelukunnan työohjelman saatuja kommentteja. Työohjelmaan saatiin vain vähän kommentteja. Saaduissa kommentteissa pidettiin työohjelmaa hyvänä. Julkiset hankinnat ja hankintaosaaminen –teema siirtyi myöhempään ajankohtaan, minkä johdosta yrittäjyyden neuvottelukunnan työohjelman teemojen ajankohdat muokkautuivat. Yrittäjyyden neuvottelukunnan rooliin tuli muutamia kommentteja sekä näkemyksiä yrittäjyyden neuvottelukunnan työskentelytapaan ja vaikuttamismahdollisuuksiin (liite 1).

Keskusteltiin yrittäjyyden neuvottelukunnan roolista sihteeristön valmisteleman neuvottelukunnan tehtävät ja jäsenten vaikuttamismahdollisuudet –kalvon pohjalta. Lisäksi yhtenä jatkotoimena ehdotettiin, että neuvottelukunta voisi seurata yrittäjyyden kannalta keskeisten hallitusohjelmahankkeiden valmistelua. Sihteeristö valmistelee seuraavaan kokoukseen listan yrittäjyyden kannalta keskeisistä seurattavista hallitusohjelmahankkeista.

Keskustelussa nostettiin esille yrittäjyyden neuvottelukunnan rooli työllisyyden ja yrittäjyyden ministerityöryhmän asioiden valmistelussa. Asiasta voidaan keskustella seuraavissa tapaamisissa ministereiden kanssa. Toivottiin, että valtiovarainministeri kutsuttaisiin myös neuvottelukunnan kokoukseen. Sovittiin, että yritetään järjestää valtiovarainministerin vierailu vuoden 2024 aikana. Keskustelussa pidettiin myös hyvänä, että yrittäjyyden neuvottelukunta on muodostettu – hallituksella on hyvä pk-agenda ja neuvottelukunta toteuttaa hyvin tehtäväänsä vuoropuhelun alustana yritysten ja hallituksen välillä.

Toisena ajankohtaisena nostona Jaana Lappi esitteli sihteeristön laatiman muistion yrittäjyyden lähtökohdista hallituskaudella 2023-2027. Muistio oli osana kokousmateriaalia neuvottelukunnan Howspace –työtilassa. Muistioon voi kommentoida neuvottelukunnan työtilassa tai sähköpostitse (yrittajyyden_neuvottelukunta.tem@gov.fi) 15.12.2023 saakka. Muistiota voidaan käsitellä seuraavassa kokouksessa 16.2.2024 (liite 2).

Yrittäjyyden neuvottelukunnan edellisen kokouksen 3.10.2024 muistio hyväksyttiin (liite 3).

2. Yrittäjien ajankohtaispuheenvuorot

Tomi Lanton puheenvuoro toi esille ajankohtaisia asioita perheyrittäjien ja erityisesti matkailu- ja ravintola-alan (mara) näkökulmasta (liite 4).

Suvi Haimi puolestaan toi ajankohtaispuheenvuorossaan esille maahanmuuton sujuvoittamisen tarpeita (liite 5).

Sovittiin, että selvitetään mahdollisuutta ottaa seuraavaan neuvottelukunnan kokoukseen maahanmuuton esitys (mm. Migri, UM, TEM).

3. Alustukset

Työvoimapula ja kohtaanto

Elina Pylkkänen työ- ja elinkeinoministeriöstä esitteli työvoimapulaan ja kohtaantoon liittyviä kysymyksiä. Pylkkänen kytki teeman talouden tilannekuvaan ja talouden kehitykseen sekä kävi läpi työllisyyden kysynnän ja tarjonnan kehitystä yleisellä tasolla sekä toimialoittain ja ammattiryhmittäin. Työvoiman määrän kehitykseen vaikuttavat lisäksi väestönkehitys sekä maahan- ja maastamuutto. Työvoiman kysyntä on kasvanut vuodesta 1995 alkaen tasaisesti ja vuosi 2022 (maaliskuussa) oli ennätys, jolloin julkisessa työllityksessä olevien avointen työpaikkojen määrä oli n. 110 000 työpaikkaa. Vaikka vuoden 2022 huipusta on tultu alas-päin, työvoimasta on edelleen kova kysyntä. Työikäiset (20-65 ikäiset väestöryhmä) vanhenevat ja vähenevät ja tämä on talouden kasvun este tai vähintäänkin este talouden kasvamiselle potentiaaliinsa. Suomessa on joukko potentiaalisia työntekijöitä (työkyvyttömät, osatyökyvyttömät, työttömät aktivointitoimissa, osa-aikatyöntekijät, eläkeläiset, opiskelijat), joiden työkykyä tulisi lisätä (liite 6).

Keskustelussa tuotiin esille mm. seuraavia asioita

- Alueellista eriparisuutta esiintyy erityisesti mara-alalla (kohtaanto-haaste)
- Nuorisotyöttömyys on edelleen korkealla tasolla. Nuorille tulisi saada tietoa työllistävistä toimialoista – varsinaiseen ammattiosaamispolkuun tulisi panostaa enemmän.
- TE-palvelujen siirto kunnille herättää huolta yrityksissä. Yritykset ovat huolissaan siitä, tuleeko palveluista tasalaatuisia, sillä kuntien osaamistasot ja -alueet ovat erilaisia. Miten yrittäjät hoitavat jatkossa yhteydenpidon esim. Uudenmaan alueella, jossa 9 eri TE-palvelualueetta?
- Sairaanhoidajista ja lähihoitajista on edelleen kova pula – 200.000 uutta työntekijää tarvitaan sote-alalle. Miten kovan työvoimapulan alalla hoidetaan jatkossa esim. koulutuspalvelut?
- Suomessa tällä hetkellä n. 65 000 opiskelijaa maisterivaiheessa, jotka voisivat osallistua työelämään, mikäli työn ja koulutuksen yhteensovittamisen mahdollistuisi paremmin esim. etäopintoina. Tähän tarvittaisiin yliopistot mukaan.
- Kansainvälisten opiskelijoiden osalta olisi hyvä, että opiskelijat saisivat tutkinnon suorittamisen jälkeen esim. 3 vuoden työluvan. Tutkinnon suorittaneilla on kuitenkin haasteita työllistymisessä. Lisäksi suomalaisilla yrityksillä on kynnys ottaa töihin henkilöitä, jotka eivät puhu suomea.

Osaamis- ja osaajapula

Petri Lempinen opetus- ja kulttuuriministeriöstä alusti osaamisen haasteista ja osaajapulasta. Ammatilliseen ja korkeakoulutukseen on varattua vuoden 2024 talousarvioesityksessä n. 4 mrd euroa. Koulutusmäärät ovat kasvaneet, mutta työllistyminen 1 v. valmistumisen jälkeen ei ole lisääntynyt samassa suhteessa enää finanssikriisin jälkeen. Työllisyyden lisäämisessä tulisi kiinnittää huomiota määrän ohella myös koulutuksen laatuun. Petri Lempinen esitteli hallitusohjelman liittyviä toimia ammattiosaajien ja asiantuntijoiden/toimihenkilöiden osaamisen nostamiseksi ja kiinnitti lisäksi huomiota maahanmuuttoon mm. toimiin kansainvälisten opiskelijoiden työllistämisen parantamiseksi. (liite 7)

Keskustelussa tuotiin esille mm. seuraavia asioita:

- Ammatillisesta koulutuksesta valmistuu opiskelijoita, joilla ei ole ammatillisia valmiuksia. Koulutuksen ohjauksessa korostuu liiaksi valmistuneiden määrät ja siihen kytkeytyvä rahoitus.
- Työpajatoiminnasta on saatu hyviä kokemuksia. On yksi malli, jolla saadaan opiskelijat kiinnittymään työelämään.
- Työttömien työnhakijoiden osalta tulisi analysoida motivaatio ja valmiudet työelämään. Kiinnitettiin huomiota siihen, että 25 % it-alan valmistuneista on vielä vuoden jälkeen työttöminä (ammatillisen koulutuksen käyneet), vaikka alalla on kova työvoimapula. Toisaalta kysymys voi olla myös siitä, että alalle on koulutettu väärän tasoisia osaajia.
- Yhteiskunnassa on tapahtunut jotakin huomaamatta, mm. peruskoulun oppimistulosten heikkeneminen heijastuu nyt ammatilliseen koulutukseen
- Tutkintojen tunnistaminen ja tunnustaminen erityisesti kansainvälisten osaajien osalta on haastavaa, kun jo lähtömaassaan tutkinnon suorittaneet joutuvat mahdollisesti käymään saman koulutuksen Suomessa uudestaan. Tulisi selvittää, miten voitaisiin saada tutkintojen tunnustamiseen muutosta – tähän voisi ottaa STM:n/Valviran edustajan yrittäjyyden neuvottelukunnan kokoukseen keskustelemaan asiasta.
- Tilanteet vaihtelevat alueittain, maahanmuuttajien on helpompi työllistyä Uudellamaalla, jossa on avoimia työpaikkoja
- Oppisopimuskoulutus on kasvussa ja tärkeä yksi väylistä nuorille löytää paikkansa yhteiskunnassa.

4. Muut asiat

Tuomas Pere osallistui viimeiseen yrittäjyyden neuvottelukunnan kokoukseen.

5. Kokouksen päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen.

JAKELU YNVK ja YNVK Sihteeristö jäsenet

TIEDOKSI YNVK varajäsenet

LIITTEET

Liite 1: Avaus ja ajankohtaiset yrittäjyyden neuvottelukunta 30.11.2023

Liite 2: Yrittäjyyden lähtökohdat hallituskaudella 2023-2027

Liite 3: Edellisen kokouksen 3.10.2023 muistio

Liite 4: Ajankohtaista yrittäjyydestä Tomi Lantto

Liite 5: Työperäisen maahanmuuton sujuvoittaminen Suvi Haimi

Liite 6: Alustus, työvoimapula ja kohtaanto Elina Pylkkänen

Liite 7: Alustus, osaaja- ja työvoimapulasta Petri Lempinen